

Seksuele intimidatie bij Defensie: hoe groot is het probleem?

Nieuws dinsdag 30 november 2021

Ongewenst seksueel gedrag op het werk (OSGW) is een oud zeer bij vele militaire organisaties. Wat ooit een mannenbastion was, is stilaan aan het veranderen naar een meer gemengde werkomgeving. Defensie heeft al jaren een genderbeleid – later opgenomen in een diversiteitsbeleid – maar cultuur, gewoontes, tradities en gebrek aan aandacht zorgen ervoor dat iedere evolutie of vernieuwing niet voldoende wordt toegepast. Nu is er een studie die het probleem in kaart brengt.

De studie van adjudant-majoor Kaatje Buyse over het voorkomen en de impact van ongewenst seksueel gedrag op het werk (OSGW) op de algemene gezondheid, het welzijn en de productiviteit van de werknemer binnen Defensie verschaft duidelijkheid over het probleem. In haar masterstudie rond gezondheidsbevordering werden 399 vrouwelijke militairen bevestigd over hun ervaringen met OSGW bij Defensie.

Uit de resultaten van de bevestiging bleek dat:

- 67,4 procent van de vrouwelijke militairen tijdens haar loopbaan te maken heeft gehad met ongewenst seksueel gedrag op het werk
- 64,5 procent van de vrouwelijke militairen niet-fysiek OSGW ervaarde tijdens haar loopbaan en 43,4 procent fysiek OSGW
- 9 procent van de vrouwelijke militairen tijdens haar loopbaan te maken heeft gehad met verkrachting
- 30,8 procent van de vrouwelijke militairen een verminderd welzijn meldde, significant geassocieerd met OSGW

Uit de interviews bleek dat OSGW een belangrijke impact heeft op de professionele prestaties en op de houding en het gedrag van individuen op het werk. Het niet melden van OSGW was te wijten aan onbegrip, desinformatie en een psychosociaal onveilige omgeving.

Mogelijke oorzaken van OSGW

Een van de risicofactoren voor OSGW is geslacht. Vrouwen zijn vaker slachtoffer van OSGW dan mannen. Zo zijn 86 procent van de incidenten van 'sexual harassment' gemeld door NAVO-lidstaten, gerapporteerd door een vrouw.

In België werden 45 jaar geleden de eerste vrouwelijke militairen toegelaten. In 2019 maakten ze ongeveer 8,7 procent uit van de werknemers bij Defensie. Een recent onderzoek in Nederland beschrijft het fenomeen van vrouwen in een omgeving waar mannen de meerderheid uitmaken. De minderheidsgroep (< 15 procent) krijgt dan veel aandacht. Om zijn reputatie niet te schaden, zal de minderheidsgroep zich aan de gender-

gerelateerde normen aanpassen. De verwachting is zich als 'one of the guys' te gedragen, waardoor vrouwen zich soms tegen andere vrouwen zullen keren.

Naast hypermasculiniteit kunnen andere specifieke organisatorische factoren OSGW in de hand werken. Onder meer de stresserende omstandigheden in operatie waarbij de scheiding werk-privé soms ver te zoeken is, of het internaatregime in de opleiding kunnen leiden tot grensoverschrijdend gedrag. Naast deze specifieke factoren speelt ook alcohol een belangrijke rol.

Gevolgen van OSGW

Een op drie vrouwelijke militairen ervaart een verminderd mentaal welzijn. Zowel fysiek als niet-fysiek OSGW werden significant gerelateerd aan verminderd mentaal welzijn. Angst, absenteïsme, burn-out of depressie kunnen een gevolg zijn.

Sensibiliseringscampagne

De cijfers over het voorkomen van OSGW bij Defensie wijzen op een problematische organisatiecultuur en onvoldoende steun voor slachtoffers.

Het groen nummer wordt hierbij opnieuw in de kijker gezet als laagdrempelige manier om OSGW te melden. Dit nummer (NL: 0800 964 59, FR: 0800 929 19) wordt bemand door verschillende psychosociale actoren (vertrouwenspersonen en preventieadviseurs). Iedereen kan er, al dan niet anoniem, terecht met vragen over ongewenst gedrag, pesterijen...

Besluit van ACOD Defensie

Wij concluderen dat Defensie nog een lange weg voor de boeg heeft. Iedereen moet een steentje bijdragen tot een cultuurverandering die ACOD wil ondersteunen. Het is absoluut 'not done' om grensoverschrijdend gedrag te vertonen of oogluikend toe te laten. Het is onze collectieve verantwoordelijkheid om hier hard aan te werken zodat iedereen zich goed en veilig kan voelen op de werkvloer. We roepen dan ook sterk op om melding te maken bij de preventiediensten van Defensie indien u slachtoffer was/bent of het vermoeden hebt dat iemand anders problemen ondervindt op het vlak van seksueel grensoverschrijdend gedrag. Ook het groen nummer kan u steeds gebruiken.

Natasja Gaytant

Bron: Buyse K, Goorts K, Peeters D, et al Sexual harassment at work within Belgian Defence: a prevalence study BMJ Mil Health Published Online First: 20 August 2021. doi: 10.1136/bmj.military-2021-001855 Buyse K. Seksueel grensoverschrijdend gedrag bij Defensie: waarom en hoe het taboe doorbreken. Belgisch militair tijdschrift (21) Published Online First: June 2021.